

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-499/15

W
a
V

proti X

(návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Vilniaus miesto apylinkės teismas)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Články 8 až 15 – Právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti – Nariadenie (ES) č. 4/2009 – Článok 3 písm. d) – Protichodné rozhodnutia vydané súdmi rôznych členských štátov – Dieťa s obvyklým pobytom v členskom štáte, v ktorom má miesto pobytu jeho matka – Právomoc súdov členského štátu, v ktorom má miesto pobytu otec, na účely zmeny právoplatného rozhodnutia, ktoré predtým prijali v súvislosti s miestom pobytu dieťaťa, vyživovacou povinnosťou a výkonom práva styku s dieťaťom – Neexistencia“

Abstrakt – Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 15. februára 2017

1. *Prejudiciálne otázky – Právomoc Súdneho dvora – Predloženie prejudiciálnej otázky Európskemu súdu pre ľudské práva – Neexistencia*

(Článok 267 ZFEÚ; Rokovací poriadok Súdneho dvora, článok 83)

2. *Súdna spolupráca v občianskych veciach – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Nariadenie č. 2201/2003 – Právomoc, uplatniteľný zákon, uznávanie a výkon rozhodnutí vo veciach vyživovacej povinnosti – Nariadenie č. 4/2009 – Právomoc súdov členských štátov, ktoré prijali právoplatné rozhodnutie vo veciach rodičovských práv a povinností a vyživovacej povinnosti v súvislosti s maloletým dieťaťom, rozhodnúť o návrhu na zmenu ustanovení, ktoré boli prijaté v uvedenom rozhodnutí – Neexistencia – Obvyklé miesto pobytu dieťaťa nachádzajúce sa na území iného členského štátu – Právomoc súdov tohto posledného uvedeného členského štátu*

(Nariadenie Rady č. 2201/2003, článok 8 a nariadenie Rady č. 4/2009, článok 3)

3. *Súdna spolupráca v občianskych veciach – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Nariadenie č. 2201/2003 – Pojem „obvyklý pobyt“ dieťaťa – Kritériá posúdenia – Fyzická prítomnosť dieťaťa v členskom štáte*

(Nariadenie Rady č. 2201/2003, článok 8)

1. Podaním doručeným 20. decembra 2016 W požiadal na základe článku 83 rokovacieho poriadku Súdneho dvora o opätovné začatie ústnej časti konania, ako aj o to, aby sa Súdny dvor obrátil na Európsky súd pre ľudské práva s prejudiciálnou otázkou. V prvom rade, pokiaľ ide o návrh na

predloženie prejudiciálnej otázky Európskemu súdu pre ľudské práva, treba zdôrazniť, že Súdny dvor nemá podľa článku 83 svojho rokovacieho poriadku ani podľa žiadneho ďalšieho ustanovenia tohto rokovacieho poriadku nijakú právomoc uskutočniť takýto postup.

(pozri body 32, 33)

2. Článok 8 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, a článok 3 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa majú vykladať v tom zmysle, že v takej veci, akou je vec sama, súdy členského štátu, ktoré prijali právoplatné rozhodnutie vo veciach rodičovských práv a povinností a vyživovacej povinnosti v súvislosti s maloletým dieťaťom, si nezachovávajú právomoc rozhodovať o návrhu na zmenu ustanovení prijatých v tomto rozhodnutí, keďže miesto obvyklého pobytu tohto dieťaťa sa nachádza na území iného členského štátu. Práve súdy tohto posledného uvedeného členského štátu majú právomoc rozhodovať o tomto návrhu.

Ako vyplýva z odôvodnenia 12 nariadenia č. 2201/2003, toto nariadenie bolo vypracované tak, aby zodpovedalo najlepšiemu záujmu dieťaťa, a na tento účel uprednostňuje kritérium blízkosti. Článok 8 nariadenia č. 2201/2003 vykonáva tento cieľ tým, že stanovuje všeobecnú právomoc v prospech súdov členského štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt. Podľa odseku 1 tohto článku 8 treba právomoc súdu určiť „v čase začatia konania“, t. j. v momente podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, na súde v súlade s článkom 16 tohto nariadenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. októbra 2014, E., C-436/13, EU:C:2014:2246, bod 38). Okrem toho, ako uviedol generálny advokát v bode 45 svojich návrhov s odkazom na bod 40 rozsudku z 1. októbra 2014, E. (C-436/13, EU:C:2014:2246), túto právomoc treba overiť a určiť v každom jednotlivom prípade v okamihu, keď je začaté konanie na súde, čo znamená, že uvedená právomoc nepretrváva nad rámec prebiehajúceho konania.

(pozri body 51 – 54, 70 a výrok)

3. Vo svojom rozsudku z 22. decembra 2010, Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, bod 46), potvrdenom ustálenou judikatúrou (pozri najmä rozsudok z 9. októbra 2014, C, C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, bod 50), Súdny dvor rozhodol, že zmysel a rozsah pojmu „obvyklý pobyt“ treba určiť tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, a najmä kritériu blízkosti. Tento pojem zodpovedá miestu, ktoré vykazuje určitý stupeň začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Toto miesto musí určiť vnútroštátny súd s prihliadnutím na všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu. Relevantné sú najmä podmienky a dôvody pobytu dieťaťa na území členského štátu, ako aj jeho štátna príslušnosť. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa v členskom štáte, ktorú treba zohľadniť, treba z ďalších skutočností vyvodiť, že táto prítomnosť vôbec nemá dočasný alebo príležitostný charakter (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, body 47 až 49). Určenie obvyklého pobytu dieťaťa v danom členskom štáte tak prinajmenšom vyžaduje, aby dieťa bolo fyzicky prítomné v tomto členskom štáte.

(pozri body 60, 61)